

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
від 30.08.2023 протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Долинського ліцею №7
Наталія Медвідь
Наказ №

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕСУРСНУ КІМНАТУ
Долинського ліцею №7
Долинської міської ради
Івано-Франківської області

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок утворення та припинення, основні засади діяльності ресурсної кімнати Долинського ліцею №7 Долинської міської ради Івано-Франківської області. Ресурсна кімната – це спеціально облаштована кімната, що має відповідний розподіл функціональних зон, призначених для всебічного розвитку учнів, гармонізації їхнього психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять). Кожна функціональна зона містить певні осередки.

2. Для організації процесу навчання учнів з особливими освітніми потребами у закладі, що забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти, облаштовуються ресурсні кімнати та медіатеки за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, відповідно до «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (постанова КМУ від 15.09.2021 р. №957).

3. Положення про ресурсну кімнату Долинського ліцею №7 Долинської міської ради Івано-Франківської області (далі – ресурсна кімната) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Конвенції про права осіб з інвалідністю, інших законодавчих актів.

4. Дія цього Положення поширюється на ресурсну кімнату, що існує і створена в закладі загальної середньої освіти.

5. Це Положення визначає загальні та спеціальні вимоги до матеріально-технічного оснащення ресурсної кімнати згідно із санітарно-гігієнічними правилами та нормами і є обов'язковим для їх організації в закладі загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) незалежно від типу та форми власності.

II. Призначення ресурсної кімнати:

2.1. Основна мета створення ресурсної кімнати полягає для організації процесу навчання учнів з особливими освітніми потребами у закладі, у забезпеченні оптимальних умов для організації освітнього процесу та реалізації завдань відповідно до постанови Кабміну України від 15 вересня 2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

2.2. Основними завданнями використання ресурсної кімнати у закладі загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) є:

- психологічне розвантаження здобувачів освіти;
- соціально-побутове орієнтування, формування в учнів навичок самообслуговування;
- надання індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг.

Створення ресурсної кімнати у закладі освіти передбачає синергію:

- психолого-педагогічних умов (врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, створення позитивної емоційної атмосфери, особистісно орієнтоване спілкування та навчання тощо);
- ематеріально-технічних засобів (наповнення осередків допоміжними засобами для навчання, спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку (детальніше див.«Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів освіти»);
- фізичного простору закладу освіти (наявність достатнього приміщення для створення ресурсної кімнати) задля розвитку особистості та гармонізації її психоемоційного стану.

2.3. Перед початком навчального року проводиться огляд ресурсної кімнати з метою визначення стану готовності її до проведення занять та поновлення, поповнення засобів корекції для осіб з особливими освітніми потребами (відповідно до освітніх труднощів).

2.4. Ресурсна кімната - це окремий кабінет, який розміщений у приміщенні ЗЗСО та пристосований для дітей з особливими освітніми потребами, відповідно до вимог законодавства. Під час створення ресурсної кімнати необхідно враховувати вимоги ДБН В.2.2–3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти». Звертаємо увагу, що з 1 вересня 2022 р. в Україні набули чинності оновлені державні будівельні норми зі створення безбар'єрного простору в Україні, які були затверджені Міністерством розвитку громад та територій України у 2021 році (ДБН «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»), а також норми щодо будівництва і реконструкції закладів освіти, дошкільної освіти та благоустрою територій та Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 10.11. 2020 р. №1111/35394 та інші законодавчі документи, що регламентують норми і правила облаштування освітнього простору в ЗЗСО.

III. Матеріально-технічне забезпечення ресурсної кімнати

3.1. Комплектація ресурсної кімнати обладнанням здійснюється відповідно до Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України 23.04.2018 № 414. (Додаток 1)

3.2. Меблі, технічне обладнання та їх розміщення в ресурсній кімнаті мають відповідати санітарно - гігієнічним правилам, нормам, Типовому переліку. У Типовому переліку виокремлено:

- меблі
- технічне обладнання
- додаткове обладнання.

3.3. Приміщення ресурсної кімнати, згідно п.6.81 ДБН В.2.2–3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти» у закладі з інклюзивним навчанням облаштовується площею до 60 м², поділяється мобільними меблями на дві функціональні зони: навчальну та побутово-практичну із відповідним обладнанням. В умовах реконструкції площу ресурсної кімнати допускається приймати не менше ніж 36 м².

Перша функціональна зона – навчальна. Це простір ресурсної кімнати, де здійснюється освітній процес у невеликих групах або індивідуально, що досягається завдяки мобільним меблям. Ця функціональна зона містить також осередок робочого місця педагога (вчителя, асистента вчителя та/чи інших фахівців, що працюють з дітьми).

Друга функціональна зона – побутово-практична, де здійснюється безпосереднє формування навичок самообслуговування учнів, які сприятимуть їхній адаптації та можливості ефективно інтегруватися у суспільство. Тут організовується осередок, який виконуватиме функції кухні та їдальні, а також осередок відпочинку. Зазначені основні функціональні зони та осередки є динамічними. Відповідно до потреб здобувачів освіти, а також можливостей ЗЗСО осередки можуть змінюватись та доповнюватись (наприклад: ігровий осередок, сенсорний осередок, музичний осередок, руховий осередок тощо).

Ресурсна кімната забезпечена безперешкодним та безпечним доступом до неї, у тому числі особам з порушеннями опорно-рухового апарату (зокрема й тих, що користуються кріслом колісним), з порушеннями зору (зокрема й незрячих). Наявність умивальної раковини, а також швидкого доступу до туалетної кімнати.

Для ресурсної кімнати враховано й шумовий фон, як самої ресурсної кімнати, так і суміжних кімнат, чи тих, що поряд.

Систему освітлення ресурсної кімнати, як і всі інші навчальні приміщення має природне освітлення (рівномірне і не створює блиску (відповідно до вимог ДБН В.2.5–28:2018 «Природне і штучне освітлення»).

3.4. Усі матеріальні цінності ресурсної кімнати обліковуються в інвентарній книзі встановленого зразка, яка повинна бути прошнурована, пронумерована та скріплена печаткою. (Додаток 2).

3.5. Облік та списання морально та фізично застарілого обладнання, навчально-наочних посібників проводиться відповідно до інструкцій, затверджених Міністерством фінансів України.

3.6. Ресурсна кімната повинна відповідати Вимогам пожежної безпеки для всіх навчальних приміщень.

3.7. У ресурсній кімнаті потрібно дотримуватись Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, які затверджені наказом МОН України від 15.08.2016 № 974.

IV. Навчально-методичне забезпечення ресурсної кімнати:

4.1. Навчально-методичне забезпечення ресурсної кімнати складається з навчальних програм, підручників, фахових журналів, навчальних та методичних посібників.

4.2. Розподіл та збереження засобів навчання і навчального обладнання здійснюються згідно з вимогами навчальних програм за розділами.

V. Вимоги до оформлення ресурсної кімнати:

5.1. Простір ресурсної кімнати покликаний забезпечити умови для всебічного розвитку здобувачів освіти та реалізацію їхніх індивідуальних можливостей. Учні у просторі мають можливість діяти автономно (незалежно від чого-небудь, будь-яких обставин), мати вільний доступ до всіх предметів, необхідних для здійснення тієї чи іншої діяльності. Разом з тим, щоб забезпечити потребу учнів у зосередженні уваги радимо розміщувати дидактичне обладнання у шафах закритого типу.

5.2. Організація простору передбачає мобільні місця, що легко трансформуються для індивідуальних та групових занять.

5.3. Враховуючи особливості освітнього середовища Нової української школи, що також керується підходами урізноманітнення навчального простору в класі на основі ергономіки та трансформування, рекомендовано в ресурсній кімнаті використовувати обладнання загального призначення (шкільні меблі), що виготовлені відповідно до чинних в Україні стандартів і відповідають наступним вимогам

5.4. На входних дверях кабінету повинен бути відповідний надпис на табличці з назвою: «Ресурсна кімната».

5.5. Облаштування ресурсної кімнати здійснюється згідно чинного законодавства.

5.5.1. Ресурсна кімната містить дві функціональні зони – навчальну і побутово-практичну. Відповідно розмір приміщення ресурсної кімнати має бути достатнім для організації основних функціональних зон та їхніх осередків.

Навчальна зона охоплює такі функціональні осередки, як:

- осередок для індивідуальних занять;
- осередок для групових занять;
- робочий осередок педагога.

Осередок для індивідуальних занять – це спеціально організований простір, у якому діяльність відбувається індивідуально з кожним учнем і обладнується меблями спеціального призначення, корекційними засобами навчання та спеціальними тренажерами.

В осередку для індивідуальних занять може розміщуватися один чи кілька мобільних столів для одночасної та комфортної роботи як дитини, так і педагога або іншого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги). Оскільки, у ресурсній кімнаті можуть одночасно займатися кілька учнів зі своїми педагогами (асистентом вчителя чи іншим фахівцем), виконувати різні завдання, то неминуче виникатимуть ситуації, які відволікатимуть учнів від певної діяльності. Щоб захистити їх від додаткового навантаження, забезпечити і відокремити їхній індивідуальний простір, варто передбачити мобільні ширми чи оснастити столи зйомними перегородками з трьох сторін.

Осередок для групових занять – це спеціально організований простір, у якому діяльність може відбуватися з підгрупою учнів та обладнується меблями спеціального призначення, корекційними засобами навчання і спеціальними тренажерами, а також столом і стільцями для групової роботи.

Осередок для групових занять передбачає наявність мобільних столів, які можна розставити півколом. Таке розташування парт сприятиме розвитку соціальних і комунікативних навичок в учнів. До групових занять рекомендується залучати не більше 6 учнів. Столи повинні стояти таким чином, щоб педагог міг у потрібний момент підійти до кожного учня. Столи і стільці мають бути достатньо мобільними, щоб їх розташування можна було легко змінювати.

Робочий осередок педагога – це спеціально організоване місце, де педагог має змогу розробляти і зберігати дидактичні матеріали необхідні для здійснення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) учням у ресурсній кімнаті.

Робочий осередок педагога. В ресурсній кімнаті зі здобувачами освіти працюють асистент педагога/асистент дитини або/чи інші фахівці, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги), зокрема це можуть бути: психолог, логопед, дефектолог, корекційний педагог тощо. Для ефективної роботи у цьому осередку доцільно розмістити робочий стіл, персональний комп'ютер/ноутбук. Багатофункціональний пристрій для друку, сканування, копіювання, ламінатор, різак для паперу та інше обладнання, що застосовується з метою розроблення дидактичних матеріалів, може бути розміщене як в основному кабінеті/класі, який закріплений за педагогом (за наявності), так і в робочому осередку ресурсної кімнати за умови достатнього простору для робочого осередка педагога.

У ресурсній кімнаті необхідно передбачити фотоапарат або відеокамеру та штатив, за допомогою яких фіксуватимуться (за потреби) певні прояви поведінки, особливості діяльності чи взаємодії тощо.

5.5.2. Побутово-практична зона містить:

- осередок, що виконує функції кухні та їдальні;
- осередок відпочинку.

Осередок, що виконує функції кухні та їдальні – це простір, у якому під наглядом педагогів в учнів відбувається формування і удосконалення навичок самообслуговування, що сприяє соціально-побутовому комфорту в дорослому житті.

Осередок, що виконує функції кухні та їдальні. У цьому осередку мають бути присутні набори посуду, кухонні панелі, кухонні електричні прилади (електрочайник, мікрохвильова піч та інше), які можуть бути як іграшковими, так і справжніми. У цьому осередку фахівці разом з учнем проводитимуть різноманітні дії, а саме: вчитимуться готувати або розігрівати їжу, робити чай або сервірувати стіл тощо. Усі ці дії обов'язково мають здійснюватись під наглядом педагогів, особливо у разі використання в осередку справжніх кухонних предметів і приладів, а не іграшкових.

Осередок відпочинку – це простір, де учні можуть відпочити між змінами різних видів діяльності чи у разі втоми, заспокоїтися, психологічно розвантажитись.

Осередок відпочинку. Цей осередок має бути відокремлений від інших осередків перегородками, меблями або виділений візуально. Тут доцільно облаштувати куточок усамітнення, де учні відчуватимуть себе у повній безпеці, матимуть змогу знизити занепокоєння, збудження, скутість, відновити сили та інше. Куточок усамітнення можна організувати як затишний будиночок у вигляді шатра, ширми або намету, де розміщено м'які подушки, іграшки, крісло-мішок, стаканчики/мішечки для крику, іграшки-антистрес (Simple Dimple, Pop it, Snapperz, Squishy, слайми, спінери). Також доречним тут буде розмістити «Яйце Кіслінг» – це засіб для розвитку і сенсорної інтеграції, що за своєю формою нагадує кулеподібний мішок-кокон, обладнаний двома міцними ручками, за які його можна підвішувати. Поряд із куточком усамітнення доцільно організувати читацький куточок, де поставити спеціальні стелажі з цікавою літературою, настільними іграми, пазлами, іграми для розвитку логіки та мислення, мольберти, магнітні дошки, набори для творчості, моделювання та гравіювання. Відкриті полиці з книжками й дидактичними матеріалами мають бути розташовані у максимальній доступності для всіх учасників освітнього процесу.

5.5.3. Сенсорний куток в ресурсній кімнаті створюється з метою релаксації і для проведення корекційної роботи психолога. Використання піскотерапії, обладнання для мозочкової стимуляції, обладнання для сенсорної стимуляції дозволяє зняти психоемоційне напруження, розвивати та вдосконалювати сенсорні, вестибулярні і рухові можливості дітей.

5.5.4. Ігрова зона – це місце для творчості та ігор. Куток для творчості слід наповнити мольбертами, наборами для творчості, фарбами, розмальовками, наборами для ліплення, столом, м'якими пуфами, підлогу можна застелити килимовим покриттям або вкрити м'яким пазлом-килимком, що дозволить гратись на ньому.

Підбір дидактичних та розвиваючих іграшок для ресурсної кімнати необхідно здійснювати з урахуванням індивідуальних та особливих освітніх потреб учнів. Настільні ігри, конструктори, головоломки, мозаїки, шнури і соціально-комунікативні іграшки сприятимуть розвитку дрібної та крупної моторики, координації рухів, логічного мислення, пам'яті, уважності і інтелектуальних

можливостей учнів. Здобування нових знань, освоєння нових навичок, формування правильних еталонів найкраще діти засвоюють в ігровій формі.

VI. Керівництво ресурсною кімнатою

6.1. Роботою ресурсної кімнати керує завідувач, якого призначає, наказом по школі, директор з числа асистентів вчителя або заступника директора з навчально-виховної роботи (відповідно до посадових обов'язків).

6.2. Завідувач ресурсної кімнати несе відповідальність за упорядкування, зберігання й використання навчально-наочних посібників, обладнання, спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами та інших матеріальних цінностей.

6.3. До обов'язків завідувача ресурсної кімнати належать:

- складання перспективного плану оснащення ресурсної кімнати;
- забезпечення умов для проведення занять (моделювання графіка занять; забезпечувати в кімнаті завжди вільна одна з зон);
- сприяння оновленню та удосконаленню матеріальної бази ресурсної кімнати;
- щороку подання керівнику навчального закладу пропозицій щодо оснащення засобами навчання та обладнанням;
- забезпечення дотримання в ресурсній кімнаті правил електричної та пожежної безпеки, чистоти, порядку тощо;
- систематичне ведення інвентарної книги із занесенням до неї відповідних змін про нові надходження, витрати та списання матеріальних цінностей.

6.4. Розмір посадового окладу (ставки заробітної плати) завідувача кабінету загальноосвітніх навчальних закладів встановлюється згідно з чинним законодавством.

6.5. Перспективний план оснащення ресурсної кімнати засобами навчання та спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами складає завідувач за погодженням з директором закладу, у разі необхідності (закупівля і встановлення нового складного обладнання) – з місцевим органом управління освітою, органами держпромнагляду та пожежної охорони.

7. Положення розробляє заступник директора з навчально-виховної роботи (відповідно до посадових обов'язків), обговорюють та схвалюють на засіданні педагогічної ради і затверджують наказом керівника.